

Graf Zeppelin ještě skrývá mnohá tajemství

Německo uznalo, že potopená letadlová loď tvoří součást ruské válečné kořisti

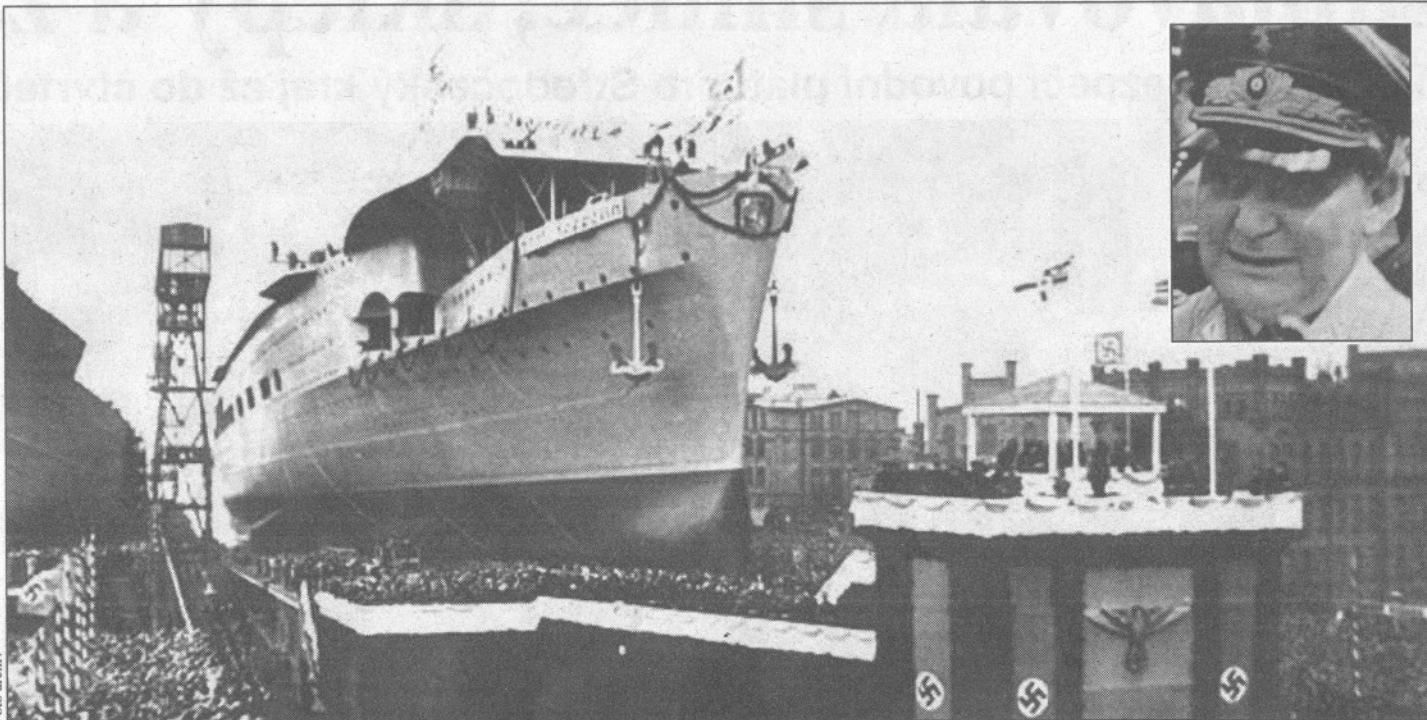
Týden po objevení vraku jediné německé letadlové lodi Graf Zeppelin asi 50 kilometrů od polského přístavu Wladyslawowo se vyrojilo více otázek, než si vojenská historici dosud připouštěli. Před zprávou o nálezu chtěli všichni vědět, kam plavidlo po válce zmizelo. Teď se spekuluje, kolik tajemství ještě skrývá.

Podle deníku Frankfurter Rundschau vše začalo již 1. července, když polští rybáři přišli o obrovskou síť v místě, kde dno moře je v 80 metrech a kde neměli nikdy problémy. Usoudili, že narazili na „něco velkého“. Věděli o tom i vědci z výzkumné lodě Santa Barbara, kteří se o pár dnů později dostali do oněch míst při hledání naleziště ropy.

Sonarem ohmatali mořské dno a v 86 metrech narazili na gigantický vrak delší než 250 metrů. To už zajímalo i polské vojenské námořnictvo, které do „země nikoho“ v mezinárodních vodách poslalo speciální plavidlo Arctowskij. Jeho miniponorka sdělila, že „jde o německou mateřskou loď Graf Zeppelin“.

Plavidlo se mělo stát pýchou nacistického námořnictva a pomoci Hitlerovi vyrovnat se na moři Velké Británii, Japonsku či Spojeným státům. Nedokončené však padlo do rukou Stalinovi. Jeho poválečné osudy provázely různé legendy, například že při plavbě do Leningradu najelo na minu. Jiní tvrdili, že se potopilo v bouři pod tíhou ruské válečné kořisti.

Hledali loď marně po Baltu a německý historik Ullrich Israel soudil, že padla za obět „ruských námořních experimentů“, zejména ar-

Nedokončený Graf Zeppelin byl 8. prosince 1938 v Kielu s velkou slávou spuštěn na vodu. Projev tehdy držel maršál Hermann Göring (ve výřezu).

mádních pokusů, jak by šlo podobná plavidla potopit.

Přednost dostaly ponorky

Za svůj vznik vděčí Graf Zeppelin rozhodnutí nacistického námořnictva ze 16. listopadu 1935 postavit plavidlo s 50 až 60 letadly na palubě. Posádku měly tvořit dva tisíce mužů. Několik měsíců předtím navštívila zvláštní komise Japonsko, aby si prohlédla letadlovou loď Akagi. Až o rok později se lo-

děnice Deutsche Werke v Kielu daly do práce a 8. prosince 1938 byl nedokončený kolos spuštěn za Hitlerovy přítomnosti na vodu. Kmotrovskou řeč při tom měl maršál letectva Hermann Göring, který byl znám výrokem „Všechno, co lítá, patří mně!“

Berlín na stavbu obětoval 93 milionů říšských marek. Plavidlo dlouhé 262 a široké 36 metrů dostalo tehdy nejsilnější motory světa – čtyři turbíny o výkonu 50 tisíc koňských sil. Díky tomu dokázalo vyvinout rychlost 33 uzlů (61 km v ho-

dině). Ještě však nebylo bojeschopné – zbývalo dokončit usazení desítek děl i kanónů, zaškolit 1720 mužů posádky včetně 342 leteckých techniků a teprve pak mělo jít koncem roku 1940 na frontu. Jenže na jaře téhož roku dali nacisté přednost stavbě ponorek a Graf Zeppelin odsunuli na vedlejší kolej.

Ocelový pancíř vydržel exploze

Z obav, že by se nedokončené plavidlo mohlo stát terčem brit-

ských náletů, byla loď odtažena do Gdaňska, kde se změnila v plovoucí skladiště. Ani tam ale nezůstala dlouho – následoval Štětín a další přístavy. Mezitím byla odmontována děla a použita v Norsku. V květnu 1942 se mělo na stavbě pokračovat, ale koncem ledna 1943 byla dostavba zastavena zcela a loď zakotvena v bočním ramenu Odry. Před postupující Rudou armádou se rozhodl kapitán Wolfgang Kähler německou pýchou potopit – nechal odmontovat některé díly včetně výzbroje a 25. dubna 1945

otráslo strojovnou a trupem několik výbuchů. Kolos ale klesal pomalu, protože až 10 centimetrů silný ocelový pancíř nic neprorazilo. I to přispělo k legendě o „nepotopitelném Grafu Zeppelin“.

Sovětská vojska pak loď odtáhli do Leningradu a později do polského Svinoústí. Došli k názoru, že mateřská loď byla příliš těžká a měla příliš mnoho děl, takže ve srovnání se spojeneckými plavidly téže třídy by unesla méně letadel.

Ortel smrti vykonala torpéda

Prohlídka lodi byla pro ni ortelem smrti. Rusové ji po krátkém užívání jako vojenské ubytovny odtáhli na moře a v polovině srpna 1947 dvěma námořními torpédy potopili. Hitlerův největší „dělový člun“ zmizel.

Zůstala jen legenda a otázky – např. mohl Graf Zeppelin oddálit německý konec? Nestal by se jen terčem britských křižníků, které již v květnu 1941 poslaly ke dnu vlnkovou loď Bismarck i s 1500 muži? Je trup opravitelný? Stojí za to loď vyzvednout a udělat z ní muzeum či hotel?

Podle německých médií nelze vyloučit, že by se Graf Zeppelin mohl stát poutním místem pro cítěle hitlerovského wehrmachtu či „turistů“ plundrujících vraky. Hovoří se také o možných výletech, jako je tomu u Titaniku.

Předtím však musí být zodpovězena otázka, komu vrak patří. Německé ministerstvo obrany sdělilo, že majitelem je Rusko, protože šlo o součást válečné kořisti. Německo proto nemůže vznášet žádné nároky.